

Sunuş

İdris YÜCEL

Hacettepe Üniversitesi

Herbir bilimsel tarih araştırması, uçsuz karanlıkta yakılan birer mum gibi geçmişe mütevazı fakat kararlı bir şekilde ışık tutar. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi* yeni sayısında yer verdiği akademik incelemelerle yakın geçmişimizin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaya devam ediyor. Dergimiz, araştırmacıların yoğun ilgisi nedeniyle 23. sayısında toplam on üç makale ile okuyucularıyla buluşuyor. 19. yüzyılın son çeyreğinden 1990'lara kadar, siyasi ve sosyo-kültürel alanlardaki tarih yazımımıza şüphesiz katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu çalışmaların ilki *Jön Türk Neşriyatında Öncü Bir Gazete; İstikbal ve Ali Şefkati Bey* başlığıyla Ahmet KISA tarafından kaleme alındı. Kısa, çalışmasında Jön Türkler içerisinde ve Jön Türk neşriyatında önemli bir yere sahip olan Ali Şefkati Bey'in yaşamı, basın faaliyetleri ve İkinci Abdülhamit yönetimine karşı muhalefete etkisini ortaya koymakta. Cumhuriyet öncesi döneme tarihlenen bir diğer çalışma Serkan TUNA tarafından Türk kadınının seçim hakkının tarihçesine değiniyor. Tuna, *Son Osmanlı Mebusân Meclisi Seçimleri Sürecinde Siyasî Bir Anket: Türk Kadınına Seçim Hakkı Verilmeli mi?* başlıklı çalışmasında *Vakit Gazetesi*'nce Ekim-Kasım 1919 tarihinde Türk kadınının seçim hakkı meselesine dair düzenlenen anket üzerinden kadın haklarının tarihçesine ışık tutmakta. Milli Mücadele dönemine odaklanan çalışmalardan ilki İlhan HAÇİN tarafından *Hüseyin Rauf Orbay ve I. TBMM'deki Faaliyetleri (1920-1923)* başlığı altında gerçekleştirildi ve yazar, Hüseyin Rauf Bey'in I. Meclis içerisindeki faaliyetlerini TBMM zabıt cerideleri temelinde analiz etti. Salim GÖKÇEN ise anılan dönemdeki Yunan işgallerini, *Millî Mücadele'de Yunan İşgallerinin Genel Karakteri* başlığı altında ele alarak Yunan işgallerinin sonuçları üzerine odaklandı. Mustafa BOSTANCI ise *Ermeni Meselesinde Şarki Anadolu Islahatının Yeri ve Ali Kemal'in Islahata Dair Görüşleri* başlıklı çalışmasında Şarki Anadolu Islahatını Ali Kemal'in *Peyam Gazetesi*'ndeki yazıları çerçevesinde aydınlatmaya çalıştı.

Emruhan YALÇIN, Kerkük'ün, geçmişten günümüze kadar olan demografik yapısındaki değişimleri *Kerkük'ün Nüfus Yapısını Değiştirmeye Yönelik Çalışmalar* başlığı altında değerlendirmekte ve bölgedeki demografik dönüşüme dair tarihsel bir perspektif ortaya koymaktadır. Yoğunlukla Gazi Mustafa Kemal Paşa dönemine

odaklanan çalışmalardan ilki erken Cumhuriyet dönemi tıp tarihine ışık tutuyor. Sadet ALTAY tarafından kaleme alınan bu çalışma, *Bulaşıcı ve Müzmin Bir Sosyal Afet: Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Trahom Hastalığı ve Mücadele Çalışmaları (1924-1938)* başlığı altında, 1924-1938 yılları arasında, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halk sağlığını ciddi boyutlarda tehdit eden trahom hastalığına karşı verilen mücadelenin tarihçesini ortaya koyuyor. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş yıllarında öğretim üyesi ve idareci, TBMM'de milletvekili ve Hariciye'de diplomat olarak görev yapmış olan Ali Muzaffer Göker'in biyografik analizi Meltem Begüm SAATÇİ tarafından *Müdürlükten Büyükelçiliğe Bir Yakın Çağ Tarihi Uzmanı Ali Muzaffer Göker* başlığıyla gerçekleştirildi. 1920'li yıllar Türkiye'sine dair bir diğer çalışma, Tuğba BELENLİ tarafından işçilerin çalışma koşullarının, hayat şartlarının ve sorunlarının anlaşılması amacıyla kaleme alındı. *İş Kanunu Layihası (1927) Hakkında İkdam Gazetesi Tarafından Düzenlenen Bir Anket* başlıklı çalışma, İkdam gazetesinin 1927 yılında hazırlanan iş kanunu layihası hakkında açmış olduğu ankete işçilerce verilen cevapları esas almakta. Atatürk dönemine dair son çalışma ise 1930 yılı siyasi hayatına odaklanıyor. Ufuk ERDEM, *Serbest Cumhuriyet Fırkasına İlişkin İngiliz Büyükelçiliğinin Değerlendirmeleri* başlıklı bu çalışmada Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşunu, kitlelerin partiye olan ilgisini ve partinin kapatılma sürecini İngiliz belgeleri ışığında değerlendirdi.

Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi'nin 1933 yılındaki kuruluşundan 27 Mayıs 1960'a kadar Türkiye'de havayolları alanındaki gelişmeler ve ekonomiye olan yansımaları Nadir YURTOĞLU tarafından *Sivil Havacılık Sektörü İçerisinde Yer Alan Türk Hava Yollarının Tarihi Gelişimi (1933-1960)* başlığı ile ortaya konuldu. Emin ÖZDEMİR ve A. Fatih ŞENDİL, *Soğuk Savaş Dönemi Algı ile Gerçek Arasında Bir İmge Olarak Türk Solu; Demokrat Parti'nin Sol Hareketlere Yaklaşımı* başlıklı çalışma ile DP'nin sol hareketlere yaklaşımını Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, TBMM Tutanak Dergisi, ABD Ankara Büyükelçiliği ve İstanbul Konsoloslugu raporları zemininde incelemiştir. Yakın dönem siyasi hayatla ilgili bir diğer çalışma ise Kaan GAYTANCIOĞLU tarafından Demokratik Sol Parti'nin parti içi dinamikleri üzerine gerçekleştirildi. *1990'ların Türkiye Siyasetinden Unutulmuş Bir Hareket: Demokratik Sol Parti'nin "Çile Çiçekleri"* başlıklı makale 1996 ve 1997 yılları arasında tabandan geldiği öne sürülen şikâyet ve önerileri genel başkanı Bülent Ecevit'e iletmeye çalışan, Erdal Kesebir önderliğindeki "Çile Çiçekleri" Hareketi'nin, parti içi disiplin çerçevesinde engellenmesine odaklanmaktadır.

Eserlerin ön değerlendirmesinden yayın aşamasına kadar geçen süreçte desteklerini esirgemeyen değerli yayın kurulu üyelerimize, saygıdeğer hakemlerimize ve editör yardımcısı Dr. Emre SARAL ile Araş.Gör. Çiğdem DUMANLI'ya teşekkür eder, siz kıymetli takipçilerimize iyi okumalar dilerim.

Haziran 2016, Beytepe/Ankara